

Frágreiðing frá Skattanevnd

Arbeiðssetningur

1. Gera Føroyar meir kappingarførar
2. Viðgera undantøk, frádráttir og serskipanir
3. Kanna avbjóðingar av vaksandi flytføri hjá kapitali, arbeiðsmegi og nýtslu
4. Greina skattaskipanina hjá landi og kommununum. Hvussu tryggja haldføri og búskaparstýring
5. Hvussu kann avgjaldsskipanin skunda undir gongd móti einum grónari Føroyum
6. Greina skatt og mótrokning hjá fólki við inntøkutreytaðum almannaveitingum. Gera uppskot so tað aftur loysir seg at arbeiða hjá hesum bólkum.
7. Gera uppskot til hvussu skipanin verður meir gjøgnumskygd og einföld.
Avmarkingar: Ikki økja um inntøkuójavnan, fult fíggjað, búgvín til politiska viðgerð

Grundarlag og raðfestingar

Grundarlag:

Arbeiðssetningur

Búskaparligt ástøði

Óheft

Raðfestingar:

Tiltök sum ávirka nógv

Tiltök sum eru lutfalsliga løtt at seta í verk

Føroyiska skattaskipanin

Føroyiska inntøkuskattaskipanin virkar væl á fleiri økjum

Einføld

Sera fáar frádráttir

Fáar serskipanir

Skattainnkrevjingin virkar væl, afturhaldsskipanin, fáar eftirstøður

Umsitingarkostnaður lutfalsliga lágur fyri eitt so lítið land

Meirvirðisgjaldsskipanin er lutfalsliga einføld

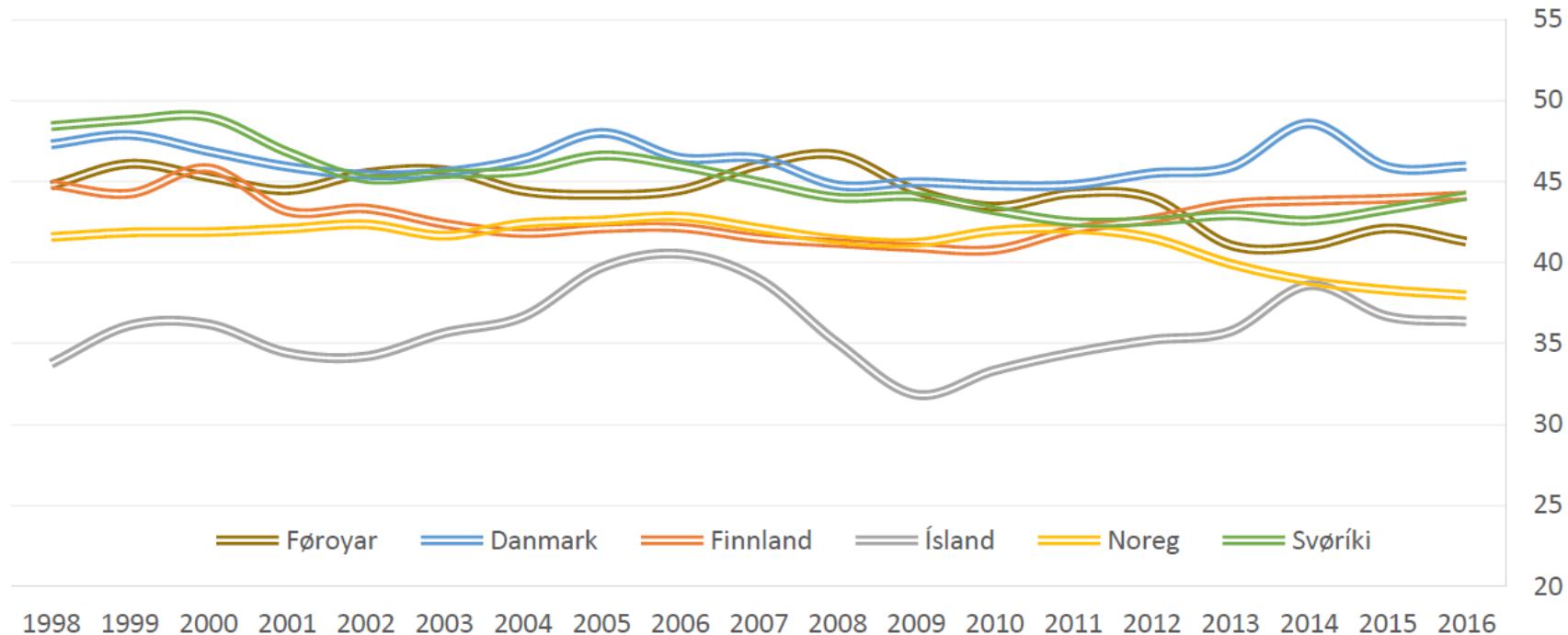
Ein satsur

Føroyiska skattalagið

Skattainntøkur tess almenna, skift á skattaslag í 2016		
	mió. kr.	% av tilsamans
SKATTIR SAMANLAGT	7.429	100
1 INNTØKUSKATTUR	4.186	56
Persónligur inntøkuskattur	3.198	43
Vinnufelagsskattur	434	6
Kapitalvinnningsskattur	210	3
Avgjald av kapitaleftirlønum	57	1
Forskatting av eftirlønarinngjøldum	288	4
2 KRAVD SOSIAL TRYGGINGARGJØLD	883	12
Kravd gjøld frá limum	510	7
Kravd gjøld frá arbeiðsgevarum	373	5
3 OGNARSKATTIR	121	2
Arvaavgjøld	9	0
Vegskattur	112	2
4 AVGJØLD Á VØRUR OG TÆNASTUR	2.239	30
Meirvirðisgjald	1.586	21
Tollgjøld	42	1
Punktgjøld	185	2
Lønhæddargjald	37	0
Brennioljugjald	79	1
Skrásetingargjald á motorakførum	155	2
Ferðaavgjald	9	0
Avgjald á ølframleiðslu o.a.	22	0
Avgjøld fyri eftirlit, loyvi og løggildingar	57	1
Kringvarpsgjald	60	1
Avgjøld á aðrar tænastur	7	0

Skattatrýst í Norðurlondum

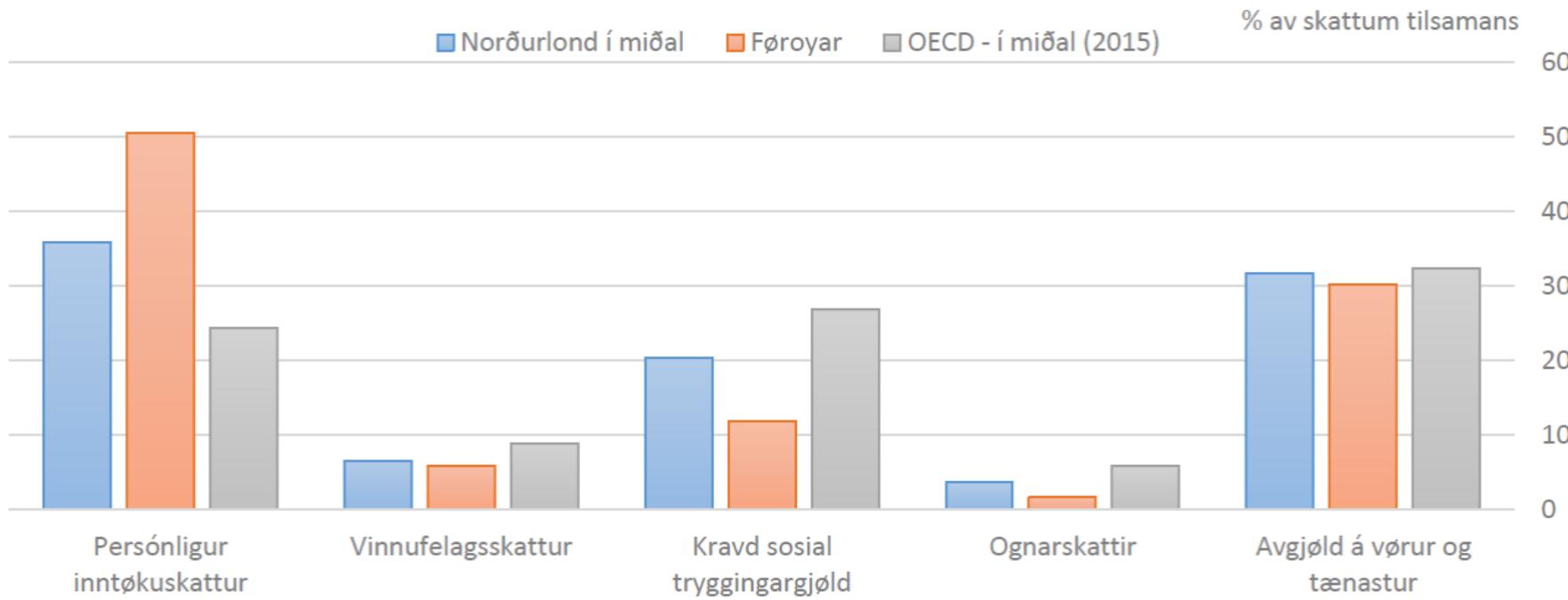
Mynd 12. Vanligt skattatrýst í Norðurlondum, % av BTÚ, 1998 til 2016

Kelda: Hagstovan og OECD.

Skattasamsetning í øðrum londum

Mynd 14. Altjóða sammeting av skattalagnum, 2016, % av skattum til samans

Kelda: Hagstovan og OECD.

Um ástøði og broytt samfelag

Fleiri skattaslög fyrimunur

Hvørt skattaslag havt minni skattasats (skattaprosent)

Skeiklingin (tað at fólk broyta atferð orsakað av skattinum,) hevði verið munandi minni

Inntøkskattur er neyðugur til inntøkuútjavning, men:

Inntøkuskattur (serliga markskatturin) minkar hugin at arbeiða. Er inntøkuskatturin høgur, eru færri sum bjóða seg til at arbeiða.

Tá markskatturin er høgur, so verður:

Insitamentið at arbeiða minni

Insitamentið at geva inntøkur upp til skattingar minni.

Altjóðagerðin ger, at færri gjalda inntøkuskatt í Føroyum. Fleiri arbeiða uttanlands, og tað er møguligt at arbeiða fyri útlendskar arbeiðsgevarar yvir netið.

Skeivleikar og veikleikar

Inntøkuskattur er ov stórus partur

Høgur inntøkuskattur minkar um hugin hjá borgaranum at arbeiða

Høgur inntøkuskattur, ger at færri bjóða seg til at arbeiða

Tað er sannlíkt at hetta førir til at framleiðslan í landinum verður minni

Inntøkuskattur verður bert goldin av teimum sum arbeiða í landinum

10-15 % av lønarinntøkunum hjá føroyingum vera forvunnar av føroyingum sum ikki arbeiða í Føroyum

-Hetta merkir at tað er lutfalsliga nögv fleiri borgarar í Føroyum enn í grannalondunum sum ikki gjalda inntøkuskatt

-Tey sum arbeiða utanlands gjalda ov lítið, tí verður skattatrýstið á tey sum arbeiða í Føroyum ov stórt

Inntøkuskattur verður bert goldin av teimum, sum geva alt upp til skattingar

Skeivleikar og veikleikar

Inntøkuskattur

Ov nögv undantök, frádráttir og serskipanir

Inntøkuskatturin fyllir meir enn í grannalondum okkara

Orkuavgjöld

Sama dálking verður skattað sera ymiskt

Verandi orkuavgjöld skunda ikki nóg nögv undir umstilling til grøna orku

Grannalondini hava munandi hægri orkuavgjöld

Kommunur, eldraðkið

Fíggingsarleistur av eldraðkinum við skatti av pensjónsinngjöldum og endurgjöldum fyrir mistan skatt frá utanlandsarbeiðarum, DISarum FASarum og fiskimonnum, svarar ikki til útreiðslurnar, sum veksa støðugt við talinum av eldri fólk

Kommunur, annað

Partafelagsskatturin er ein sera óstøðug inntøka, og hóskar ikki til útreiðslusíðuna hjá kommununum, sum mest er støðugar vælferðartænastur

Niðurstøður

Neyðugt at flyta skattatrýstið frá inntökuskatti yvir til skattaslög, har borgarin ikki við síni atferð kann sleppa sær undan at gjalda (immobilar skattakeldur).

Skilagott at lækka inntökuskattatrýstið, serliga markskattatrýstið (skatturin á seinast forvunnu krónuna).

Skilagott at lækka markskattatrýstið hjá so nógum sum gjørligt.

Skilagott at hava fleiri skattaslög.

Høvuðsbroytingar

Landskassin:

Gjøld í staðin fyrir inntøkuskatt	
Hægri orkugjøld	168
Broytt nýtslugjald fyrir alirættindi	190
Partafelagsskattur allur til landið	84
Inntøkuskattalætti	-342

Kommunukassar:

Fíggingin av eldraðkinum broytast til blokkstuðulsskipan	
Nýtt gjald, borgaragjald til kommunur	126
Nýtt gjald, húsatænastugjald til kommunur	198
Partafelagsskatturin allur til landið	-84
Inntøkuskattalætti	-227

Orkugjøld

Einføld. Sama gjald fyrir somu dálking.

Skunda undir gongd móti grönari orkunýtslu.

Tilmæli, broytingar, (kr/l):	2017	tilmæli
Brennioljugjald	0,80	1,50
Brennioljugjald, tungolja	0,10	1,50
Punktgjaldið á bensini	2,70	3,50
Samlað gjald á diesel	1,55	3,50

Avtøka av møguleikanum hjá vinnufyritökum at fáa endurrindað brennioliugjaldið.

Avtøka ikki gallandi fyrir skip. (Stórt útlát, men ...)

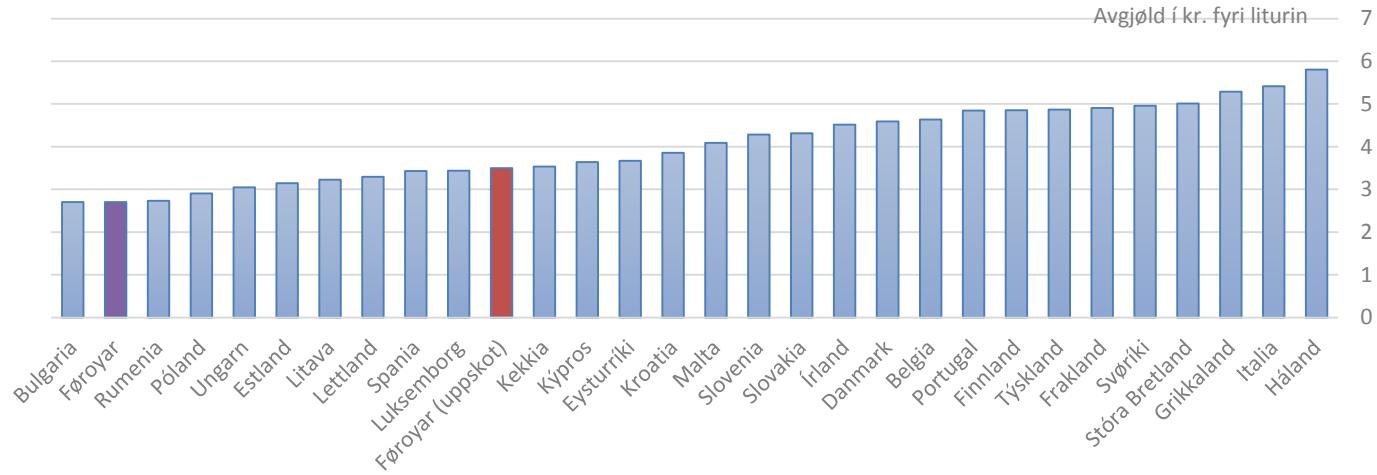
Lækka av vektgjald á dieselbilum. Sama vektgjald sum bensinbilar.

Orkuprísirnir eru lágir

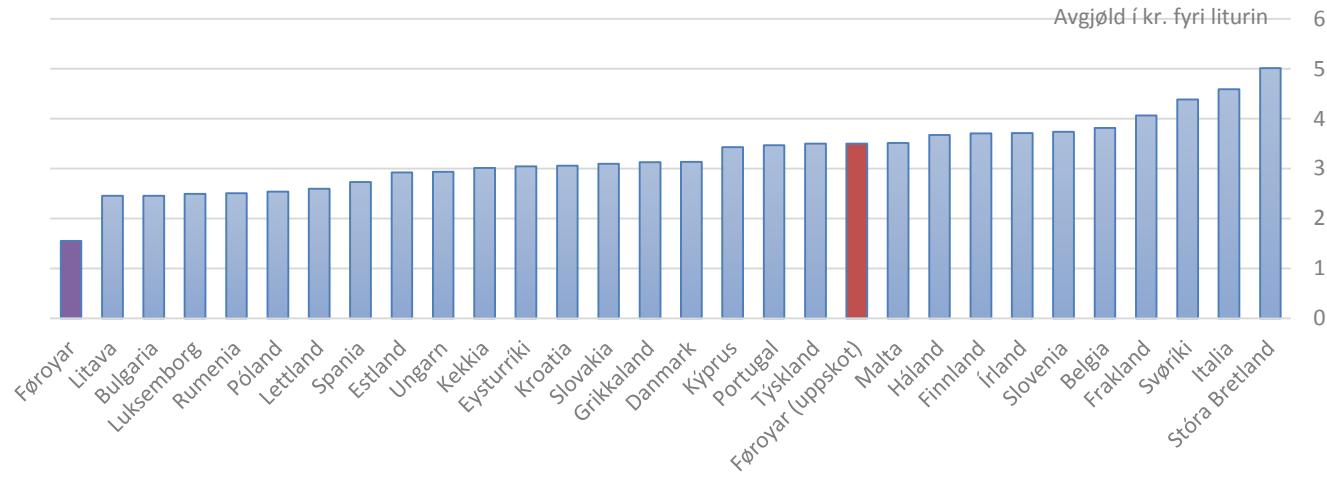
Meirinntøkan um 170 m. kr.

Nýtast at lækka inntøkuskattin.

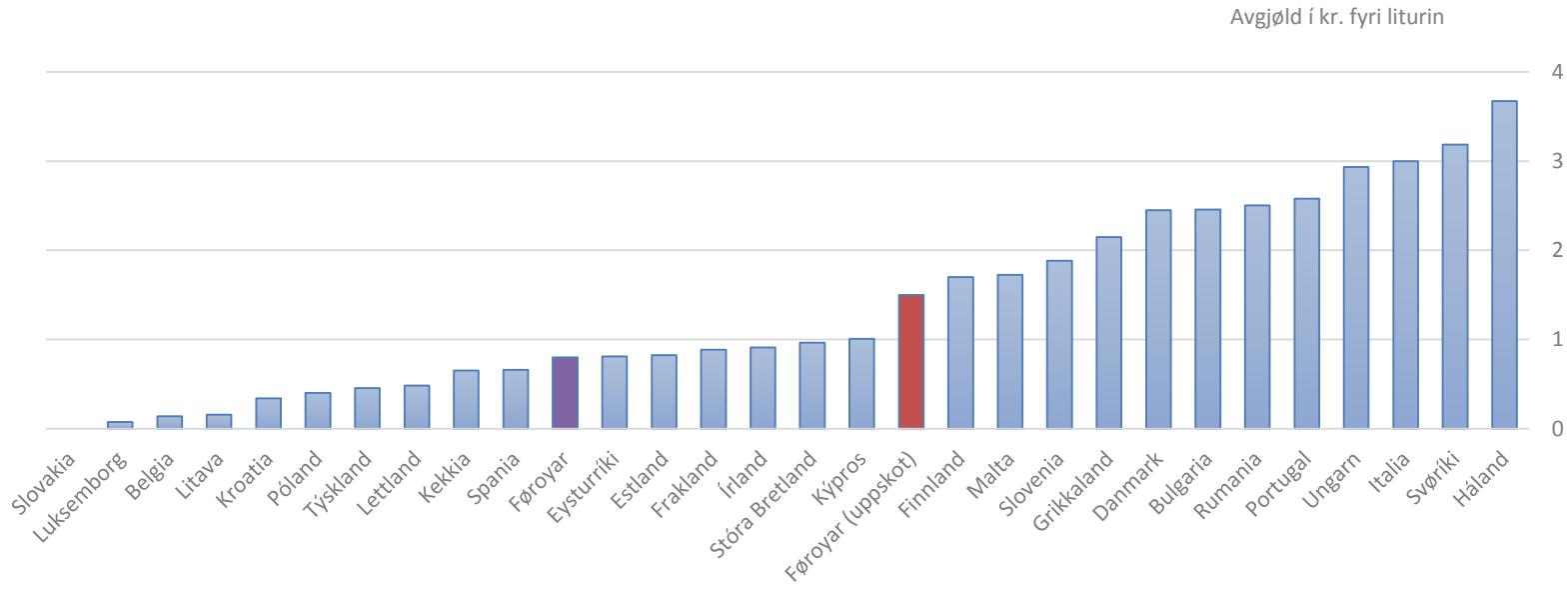
Orkugjøld, bensin

Orkugjøld, diesel

Orkugjøld, gassolja

Avtøka av serskipanum og frádráttum

Utanlandsarbeiðarar hava ein frádrátt á 30 % av inntökuni upp til inntøku á 400.000 kr. Skattskylduga inntøkan, sum eftir er, verður skattað 35 %.

Frádrátturin í fiskivinnuinntøku er 14 % fyri inntøkur upp til 470.000 kr.
Hámark á 66.000 kr.

Samdøgursfrádrátturin er 300 kr. um samdøgri.

Mælt verður til at avtaka hesar serskipanir.

Meirinntøka, landskassin 53 m. kr.

Meirinntøka, kommununur 40 m. kr.

Nýtast at lækka inntøkuskattin.

Gjald fyrir nýtslu av alirættindum

Tilfeingisgjøld eru ikki skattir, men kunnu koma í staðin fyrir skattir.

Skattir eru gjøld, har skattgjaldarin ikki sjálvur fær nakað beinleiðis afturfyri.

Loyvisgjaldið, sum alivinnan rindar fyrir rættin at gagnnýta aliðkini er tí ikki ein skattur.

Verandi loyvisgjald svarar ikki til veruliga virðið av at nýta føroysku firðirnar (tilfeingisrentan). Gjaldið er ov høgt, tá laksaprísurin er lágor, men er ov lágt, tá laksaprísurin er høgur.

Nevndin mælir tí til at broyta gjaldið, so tað betri svarar til nýtsluvirðið.

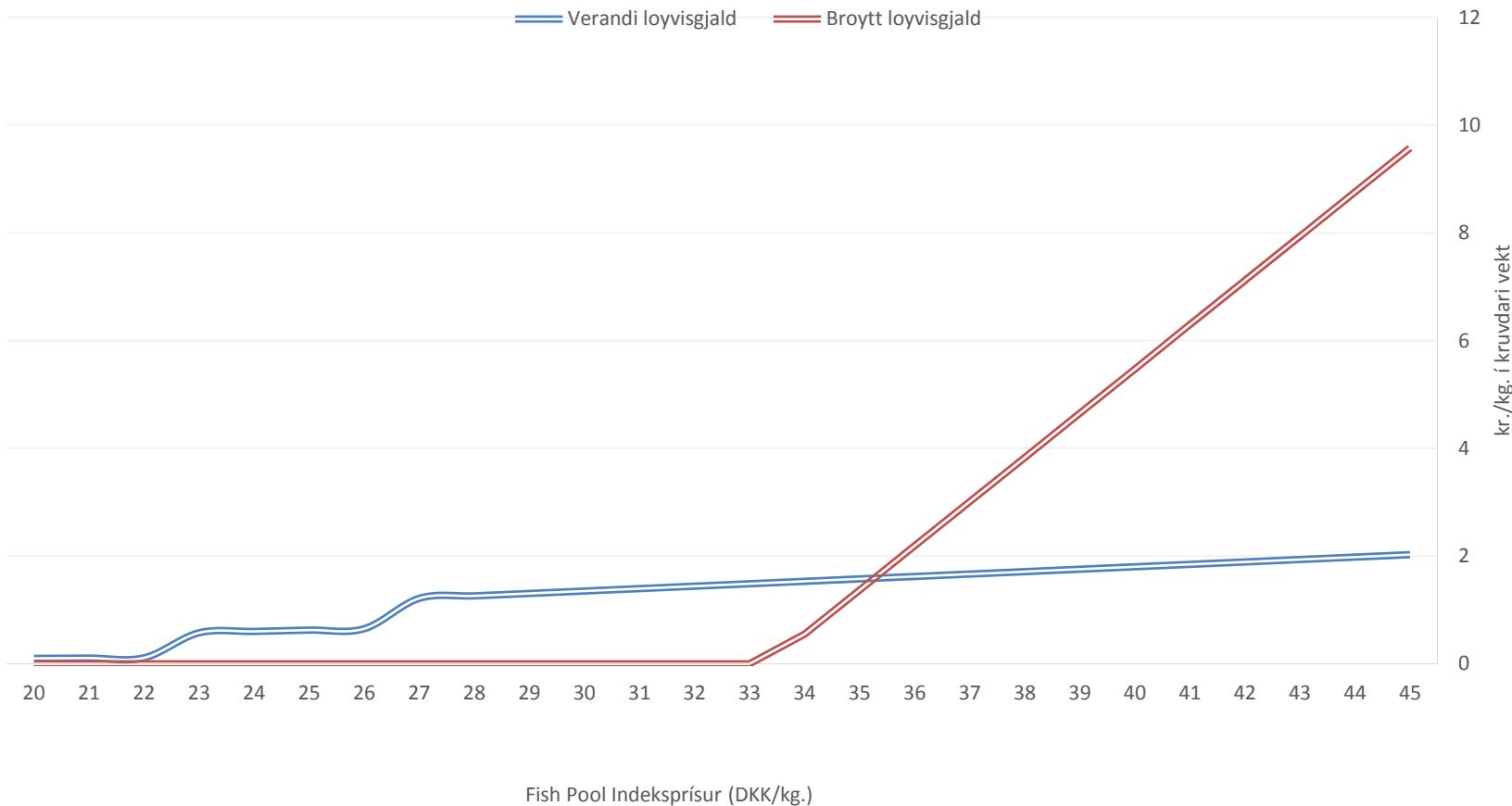
Broytta loyvisgjaldið verður roknað sum 80% av mettu tilfeingisrentuni.

Loyvisgjald = ((Mett søluvirði/kg) – (mettur framleiðslukostnaður/kg + mettur vanligur vinningur/kg)) x framleiðslu x 80 %

Við laksaprísi á 40 DKK verður meirinntøkan frá nýtslugjaldinum um 190 m. kr.

Nýtast at lækka inntøkuskattin.

Gjald fyrir nýtslu av alirættindum

Arvaavgjald

Arvaavgjaldið er í dag millum 1 og 12 % alt eftir hvussu stórur arvurin er og hvør tað er sum arvar.

Nevndin mælir til, at arvaavgjaldið verður broytt soleiðis fyrí arvingar, sum hjúnafelagar, börn og onnur í beinleiðis linju:

3 % av arvi, sum er upp til 3 m. kr.

10 % av arvi, sum er omanfyri 3 m. kr., men undir 5 m. kr.

20 % av arvi, sum er omanfyri 5 m. kr., men undir 10 m. kr.

30 % av arvi, sum er omanfyri 10 m. kr.

Nevndin mælir til, at arvagjaldið fyrí aðrar arvingar verður 30 % av öllum arvi.

Lækka inntökuskattin.

Fastognarskattur

Fastognarskattur hevði breiðkað munandi um skattagrundarlagið.

Fastognarskatturin hevði minkað um ójavna - tí at fólk við hægri inntøku vanliga hava størri og betri hús.

Fastognarskattaskipanir við neyvum metingum av húsavirðum eru tungar og dýrar.

Mælt verður tí til ein einfaldan fastognarskatt, við einfaldari virðisáseting.

Mælt verður til at fyrireika eina fastognarskattaskipan, og at seta hana í verk eftir nøkrum árum.

Eingin neyv meting av húsavirðum. Mælt verður tí til ein lutfalsliga lágan fastognarskatt.

Lækka inntøkuskattin.

Roknað er ikki við inntøkum frá fastognarskatti í samlaðu uppgerðini.

Avtøka av rentstuðuli

Rentstuðulin sett í verk fyri at lækka rentuútreiðslurnar, tá fólk bygdu hús.

Rentstuðulin eisini eina sera óhepna ávirkan. Tá fólk keypa hús, so ger rentstuðulin kunnu bjóða hægri. Sethúsaprísurin munandi hægri.

Rentstuðulin samanumtikið onga jaliga ávirkan.

Mælt verður til at avtaka hann.

Nógv hava keypt ella bygt við tí fyritreyt at tey skulu fáa rentstuðul.

Nevdin mælir til at avtaka rentstuðulin eftir 25 árum.

Kommunur, eldraðkið

Inntøkur nú:

1. Skattur av eftirlønarinngjaldi
2. Endurgjald fyrir mistar skattainntøkur hjá DISarum, FASarum, utanlandsarbeiðarum, og fiskimonnum

Eldraútreiðslur:

Økjast við talinum av eldri borgarum og við lønunum hjá røktarfólkum

Inntøkur klára at fylgja við útreiðslunum í fyrstani, men eftir 10 árum hækka útreiðslunar nögv skjótari.

Tilmæli til loysn:

Landið fær inntøkuna frá skatting av pensjónsinngjøldum, kommunurnar missa endurgjald

Kommunur fáa blokkstudning. Fyrstu ferð samráðing. Síðan hækking við tali av 67+ og við lønarvökstri.

Nevndin heldur, at haldførисавbjóðингина, sum stendst av vaksandi tali av eldri fólki eigur at liggja hjá landinum.

Kommunur ófleksiblar, tí tær hava fáar inntøkur.

Kommunur, borgaragjald

Borgaragjald:

Allir borgarar yvir 20 ár skulu gjalda 300 kr. um mánaðin

Gjaldið er sett lágt, tí við einum slíkum gjaldi er ikki nøkur ávís ogn ella inntøka, sum verður skattað

Inntøkan av borgaragjaldinum er umleið 130 m. kr.

Nýtast at lækka inntøkuskattin.

Avleiðingar:

Lægri inntøkuskattur, lægri markskatti, javnari skatting millum tey sum arbeiða í Føroyum og tey sum arbeiða í útlondum.

Kommunur, húsatænastugjald

Húsatænastugjald:

Bústaðarognir fáa fleiri tænastur: Vatnveiting, kloakering, renovatión og sløkkilið.
Harumframt rinda land- og kommunur rentustuðul til bústaðarognir.

Tænasturnar kosta útvið 300 m. kr. um árið.

Mælt verður til at álíkna eigarum av bústaðarognum eitt húsatænastugjald.

Sethús 1000 kr./mð.

Raðhús/tvíhús 800 kr./mð.

Íbúðir 600 kr./mð.

Inntøkan er umleið 200 m. kr.

Nýtast at lækka inntøkuskattin.

Avleiðingar:

Lægri inntøkuskattur, lægri markskatti, javnari skatting millum tey sum arbeiða í Føroyum og tey sum arbeiða í útlondum.

Kommunur, partafelagsskattur

Kommunurnar fáa sum er 30 % av partafelagsskattinum.

Partafelagsskatturin er sera ójavnur. Seinastu 5 árini ligjð millum 45 og 115 m. kr.

Partafelagsskatturin hóskar ikki væl saman við rakstrinum av einari kommunu, har útreiðslugongdin vanliga er jøvn, har meginparturin fer til at reka vælferðartænastur.

Partafelagsskatturin er í dag sera ójavnt býttur millum kommunur, og ger, at kommunur kunnu hava sera ymisk tænastustøði.

Kommunur í grannalondum fáa ikki partafelagsskatt.

Nevndin mælir til, at landskassin fær allar partafelagsskattainntökurnar.

Kommunur, útjavning og samanlegging

Inntøkuútjavning og útreiðsluútjavning

Útreiðsluútjavning er ein útjavning yvir útreiðslurnar, soleiðis at kommunur fáa ein serligan fíggingsgarleist fyri ávísar útreiðslutungar tænastur.

Fíggingsin av eldraøkinum er ein tílik útreiðsluútjavning. Kommunur sum hava nógvar eldri borgarar fáa lutfalsliga mest, so tey hava ráð til eldrarøktina.

Inntøkuútjavning, er ein útjavning í inntøkunum millum ríkar og fátækar kommunur.

Endamálið er at tryggja javngóðar tænastur og at forða óndari ringrás við fráflyting.

Kommunur, útjavning og samanlegging

Nevndin mælir til, at kommunurnar vera samanlagdar, so tær hava minst 1.000 íbúgvar.

Nevndin er ikki heilt samd um inntøkuútjavning.

Ein partur: Inntøkuútjavning, tá kommunusamanlegging er framd.

Hin parturin: Vit eiga fyrst at fremja tiltökini, mælt er til á kommunula ökinum, tí tey hava ein inntøkuútjavnandi virknað.

Síðan meta, um inntøkuútjavning er neyðug.

Samd um at inntøkuútjavning eigur ikki at vera sett í verk fyrr enn kommunurnar fyrst eru samanlagdar í eindir við minst 1.000 íbúgvum

Hægri almennar veitingar

Flestu inntøkubólkar fáa við skattaumleggingini.

Láginnntøkubólkum er inntøkan og skatturin so lítil, at tað illa ber til at gera skattalættan eins stóran og avgjaldshækkingarnar.

Nógv við láginntøkum móttaka lestrarstuðul ella almannaveitingar.

Kompensera inntøkumissi við hægri veitingum.

Nevndin metir, at játtanin til almennar veitingar eigur at verða hækkað við umleið 130 m. kr.

Gjøgnumskygni

At almennar veitingar viðhvört eru skattskyldugar og viðhvört ikki skattskyldugar, ger at vit missa gjøgnumskygni, tí vit ikki kunnu samanbera tær við vanligar skattskyldugar lønir hjá løntakarum.

Fleiri almannaveitingar eru undir serskattskipanum ella eru ikki skattskyldugar.

Nevndin mælir til, at allar almannaveitingar verða gjørðar skattskyldugar.

Meir-og minniinntøkur hjá landinum

Landsskattalætti	-342
Grøn umskipan(orkugjøld)	168
Hægri tilfeingisgjald alivinnan (navn)	190
Strika undantøk og frádráttir	53
Rentstuðul	4
Partafelagsskattur allur til landið	84
Hægri almennar veitingar	<u>-127</u>
Tilsamans	31

Meir- og minniinntøkur hjá kommunum

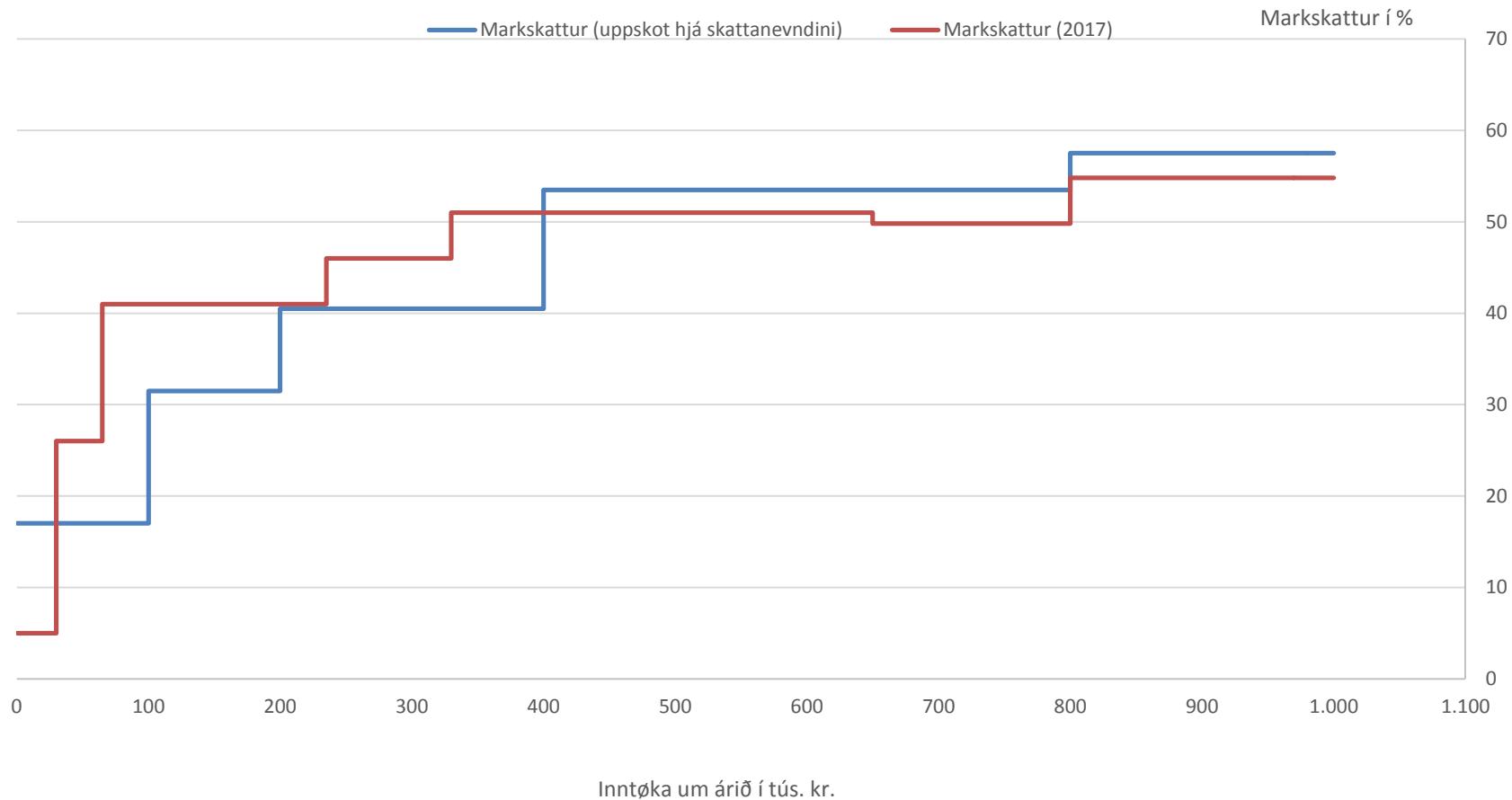
Kommunuskattalætti	-227
Stríka undantøk og frádráttir	40
Húsatænastugjald	198
Borgaragjald	126
Lækka rentstuðul	4
Partafelagsskattur allur til landið	<u>-84</u>
Tilsamans	57

Broyting í markskattum

Skattastigi 2016-2017	inntøka um árið í tús. kr.					
	0-30.000	30-65.000	65-235.000	235-330.000	330-800.000	800.000+
Landsskattur (%)	0	0	15	20	25	30
Arbeiðsmarknaðargjöld (%)	5	5	5	5	5	5
Kommunuskattur (%)	0	21	21	21	21	21
Markskattur til samans (%)	5	26	41	46	51	56

Uppskot hjá skattanevndini	inntøka um árið í tús. kr.				
	0-100.000	100-200.000	200-400.000	400-800.000	800.000+
Landsskattur (%)	0	8	17	30	34
Arbeiðsmarknaðargjöld (%)	5	5	5	5	5
Kommunuskattur (%)	12	18,5	18,5	18,5	18,5
Markskattur til samans (%)	17	31,5	40,5	53,5	57,5

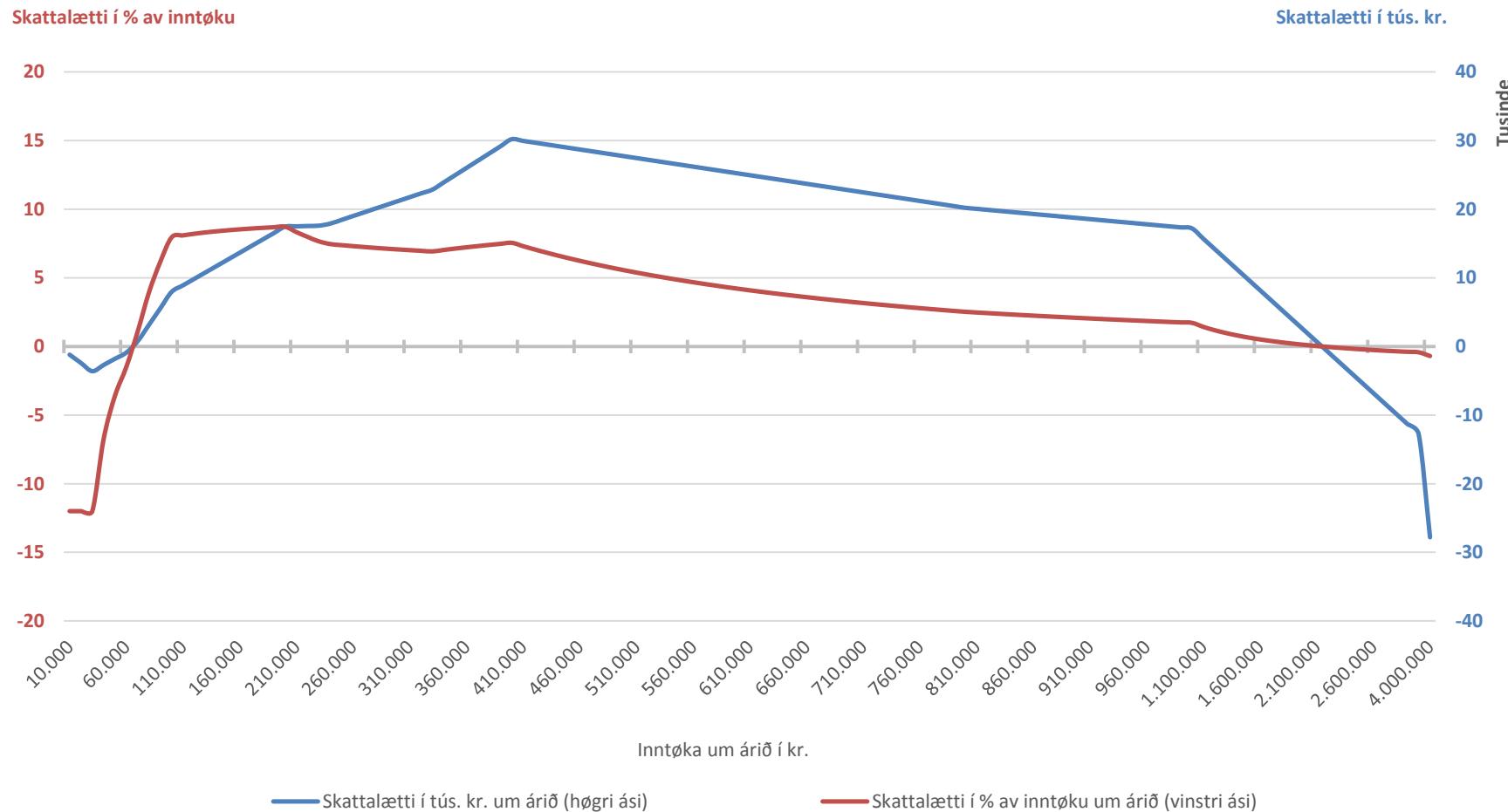
Broyting í markskattum

Broyting í inntøkuskattí

Inntøka	Skatta-lætti
50.000	-1.800
100.000	7.950
150.000	12.700
200.000	17.450
250.000	18.450
300.000	21.200
350.000	24.950
400.000	30.200
500.000	27.700
600.000	25.200
800.000	20.200
1.000.000	17.200
1.500.000	9.700
2.000.000	2.200

Skattalætti í prosentum og krónum

Dømi, par við arbeiðainntökum

Par – tvær arbeiðsmannainntökur, eiga hús og bil	Verandi skattaskipan	Uppskot hjá skattanevndini
Inntøka	270 tús. kr.	270 tús. kr.
Skattur og arbeiðsmarknaðargjöld	96 tús. kr.	76 tús. kr.
Inntøka eftir skatt	174 tús. kr.	194 tús. kr.
Húsatænastugjald	-	-6 tús. kr.
Borgaragjald	-	-3.600 kr.
Príshækking á brenniolju	-	-1.200 kr.
Príshækking á streymi	-	-450 kr.
Príshækking á bensini*	-	-450 kr.
Broyting í tiltökupeningi um árið	-	8.300 kr.
Broyting tilsamans fyri húskið um árið	-	16.600 kr.

* Koyringin í döminum svarar til, at húskið brúkar fyri um 9.000 kr. um árið í bensini.

Dømi, par við miðalinntökum

Par – bæði eru miðallønt, eiga hús og bil	Verandi skattaskipan		Uppskot hjá skattanevndini	
Inntøka	360 tús. kr.	360 tús. kr.	360 tús. kr.	360 tús. kr.
Skattur og arbeiðsmarknaðargjöld	139 tús. kr.	139 tús. kr.	113 tús. kr.	113 tús. kr.
Inntøka eftir skatt	221 tús. kr.	221 tús. kr.	247 tús. kr.	247 tús. kr.
Húsatænastugjald	-	-	-6 tús. kr.	-6 tús. kr.
Borgaragjald	-	-	-3.600 kr.	-3.600 kr.
Príshækking á brenniolju	-	-	-1.300 kr.	-1.300 kr.
Príshækking á streymi	-	-	-500 kr.	-500 kr.
Príshækking á bensini*	-	-	-500 kr.	-500 kr.
Broyting í tiltøkupeningi um árið	-	-	14.100 kr.	14.100 kr.
Broyting tilsamans fyri húskið um árið	-	-	-	28.200 kr.

* Koyringin í døminum svarar til, at húskið brúkar fyri um 10.000 kr. um árið í bensini.

Arbeiðssetningar og álit

1. Kappingarføri: Størri arbeiðsútboð, arbeiði í Føroyum javnsett við útlandi
2. Serskipanir: Munur millum tey, ið arbeiða í Føroyum og útlandi minkar, størri arbeiðsútboð
3. Flytføri, flyting av skattatrýsti burturfrá inntøkuskatti minkar um fylgjur av globalisering
4. Kommunur: Blokkstuðul fyrir eldraðkið og harvið flyting av haldførisavbjóðing til landið. Flyting av óstøðugum inntøkur til landið. Støðugar inntøkur til kommunur
5. Gjøld, sum skunda undir gongd móti einum grønari Føroyum:
6. Ávirkan frá skatti og mótkrokning hjá teimum sum fáa inntøkutreytaðar almannaveitingar:
Lækking av markskattum ger fyrimunin av at arbeiða hjá hesum bólkum munandi storrri.
7. Meir gjøgnumskygda skipan, avtøka av serskipanum, bruttofisering av veitingum

Avmarkingar: Uppskotini økja ikki um inntøkuójavnan, fult fíggjað yvir eitt áramál, búgvín til politiska viðgerð